

Важко бути Бахом

Юрій Гундарів

Адам Олександрович Сом, органіст Будинку органної музики, в який перетворювався вечорами націлений загостреними лініями в небеса Миколаївський костел, геніальне творіння Владислава Городецького, пильно вдивлявся у дзеркальце, що висіло над поки що закритим клавіром, на титульному аркуші якого латинськими літерами сяяло коротке магічне слово Bach.

Варто визнати, Адама Олександровича мало цікавило віддзеркалення власного безбрового обличчя з трагічно опущеними куточками наче чимось ображеного рота. Й не поодинокі постаті літніх пар і випадкових студентів консерваторії привертали його увагу. Він напружено шукав, ставлячи дзеркальце під різні кути довгими пальцями, дівчину, яка сиділа, як завжди, у сьомому ряду лівого нефа. Тендітну, з великими захопленими очима, у зеленому береті на мініатюрній голівці з коротким прямим волоссям.

Так, у нього була муза, заради якої він щосереді ввечері прямував до величного органа у незмінно чорному пасторському сюртуку, при білих манжетах і комірці, з баховським клавіром під пахвою.

Адам Олександрович полегшено зітхнув, побачивши у чарівному дзеркальці жаданий образ. Дівчина збентежено вибачалась перед сивобородим старим, що галантно підхопився, вивільняючи прохід до її місця. Адам Олександрович з приємним хвилюванням відчув, як тепла хвиля набігає на змерзле тіло у досі ще, незважаючи на майже кінець жовтня, неопалюваному залі. Навіть долоні стали трішки вологими, і він непомітно промокнув їх завчасно прихованим білосніжним носовичком.

Нарешті, запанувала тиша.

Адам Олександрович благоговійно відкрив клавір, закинув голову до фігурки розп'ятого Христа, яка парила над залом у променях сонця, що пробивалися крізь різнокольорові скельця вітражів, і опустив руки на клавіатуру.

Здавалось, величні гармонійні побудови, дивовижні у своїй всеохоплюючій простоті теми, що вторили, перегукувалися, наздоганяли одне одного, – заповнювали, повільно розтікаючись у різні боки, весь простір.

Він грав аскетично, безпристрасно, якщо хочете, безособово. У ці божественні хвилини перед вами був вже не Адам Олександрович Сом, немолодий лисуватий органіст з чисто символічною зарплатою, що мешкає в однокімнатній квартирі з паралізованою мамою й чорно-білим спанієлем, який вірно чекає під дверима свого хазяїна, а сам Бах. Так-так, Йоган Себастьян Бах – багатодітний, багатостраждальний, ніким не коханий, невизнаний, владаший майже злиденне існування, стрімко сліпнучий... Однак той, хто чує хорали небесних херувимів, при звуках яких завмирає серце, хочеться впасти на коліна й ревно дякувати Богові.

...Адам Олександрович на сходах вже майже безлюдного костелу марно намагався

розкрити задубілу від старості й вогкості парасольку, адже колючий осінній дощик, що зарядив прямо з ранку, дедалі посилювався.

Останні глядачі, точніше, слухачі (на що тут дивитися – на сутулу спину у поношеному чорному сюртуку?) окремими групами розбрідалися хто куди.

І раптом він прямо перед собою побачив Її – дівчину в зеленому береті. Однак вона була не сама. Поруч з нею стояв високий молодик, який однією рукою тримав величезний синьо-білий зонт, а іншою ніжно підтримував Її під лікоть. Адам Олександрович одразу зніжковів, спиця, що вмить вискочила з розкритої парасолі, боляче ужала палець. Стало якось холоднувато і незатишно. Було прикро до сліз. Він відчув себе ображеною дитиною, в якої раптом забрали улюблену іграшку. А, зрештою, чого, власне кажучи, було ображатися? Він, бачте, не очікував, що у Її дівчини може бути молодий чоловік. А цей молодий чоловік був. І був, напевно, давно. Тож, напевно, завжди знаходився у залі поруч з нею. Просто Адам Олександрович його не бачив. Хоча він взагалі нікого не бачив, окрім Неї...

Адам Олександрович, сумно посміхаючись, повільно блукав по самотніх вулицях, обережно обходячи калюжі із затонулим у них тьмяним листям.

Він все, звичайно ж, розумів. От скажіть, будь ласка, що може дати юному чарівному створінню не дуже молодий й, здається, не дуже вродливий музикант, що скромно мешкає в однокімнатній квартирі з тихо згасаючою мамою й добрягою-псом?

Та й взагалі, що може дати Бах? Що, крім витканой з неземних звуків гармонії?!